

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/139/2019
Identifikačné číslo spisu: 1409213119
Dátum vydania rozhodnutia: 30.01.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1409213119.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu H. Y., bývajúceho v L., H. H. Č.. XX, zastúpeného opatrovníkom Š. Y., bývajúcim v L., U. N.. Č.. X, zastúpeného advokátkou JUDr. Michaelou Ďuričkovičovou, Advokátska kancelária JUDr. Michaela Ďuričkovičová, spol. s.r.o., so sídlom v Bratislave, Cukrová ul. č. 14, proti žalovaným 1/ Z. R., bývajúcej v L., A. L. Č.. X, zastúpenej spoločnosťou Bardač s.r.o., Advokátskou kanceláriou so sídlom v Bratislave, Lovinského 22, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Róbert Bardač, PhD. a 2/ Z.Í. V., bývajúcej v L., Y. X, zastúpenej advokátskou kanceláriou RASLEGAL, spol. s.r.o., Mostová ul. č. 2, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Slavomír Rabatin, o určenie neplatnosti právnych úkonov, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 25 C 417/2009, o dovolaní žalovanej 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 5. septembra 2018 sp. zn. 6 Co 173/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Žalovaná 1/ nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava IV (ďalej aj „prvostupňový súd“ alebo „súd prvej inštancie“) ostatným rozsudkom z 22. novembra 2017 č. k. 25 C 417/2009-527 určil za neplatnú (i) darovaciu zmluvu a zmluvu o zriadení vecného bremena uzavretú dňa 8.2.2005 medzi žalobcom ako darcom a žalovanou 1/ ako obdarovanou, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k bytu a spoluvlastníckeho podielu k spoločným častiam, zariadeniam a pozemku, ako aj zriadenie práva doživotného užívania týchto nehnuteľností v prospech žalobcu, (ii) zmluvu o zrušení vecného bremena uzavretú dňa 1.8.2006 medzi žalobcom ako oprávneným z vecného bremena a žalovanou 1/ ako povinnou z vecného bremena, predmetom ktorej bolo zrušenie práva doživotného užívania predmetných nehnuteľností, (iii) kúpnu zmluvu uzavretú medzi žalovanou 1/ ako predávajúcou a žalovanou 2/ ako kupujúcou, predmetom ktorej bol prevod vyššie označených nehnuteľností (predmetného bytu). Súd prvej inštancie ďalej vyslovil, že (iv) žalobca má voči žalovaným 1/ a 2/ v celom rozsahu nárok na náhradu trov konania, (v) vzájomnú žalobu žalovanej 1/ zamietol a vyslovil, že žalobca má voči žalovanej 1/ v celom rozsahu nárok na

náhradu trov konania vedeného o vzájomnej žalobe žalovanej 1/, (vi) vzájomnú žalobu žalovanej 2/ zamietol a vyslovil, že žalobca má voči žalovaným 1/, 2/ v celom rozsahu nárok na náhradu trov konania vedeného o vzájomnej žalobe oboch žalovaných, (vii) žalovanej 1/ nepriznal nárok na náhradu trov konania v súvislosti s návrhom žalobcu na nariadenie predbežného opatrenia a vyslovil, že žalovaná 2/ má voči žalobcovi v celom rozsahu nárok na náhradu trov konania v súvislosti s návrhom žalobcu na nariadenie predbežného opatrenia, (viii) vyslovil, že žalované 1/, 2/ majú voči žalobcovi v celom rozsahu nárok na náhradu trov konania vedeného o žalobe žalobcu o určenie, že žalobca je výlučným vlastníkom predmetného bytu a napokon (ix) priznal štátu proti žalovaným 1/, 2/ nárok na náhradu trov znaleckého dokazovania, ktoré predbežne platil štát.

1.1. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistil, že žalobca bol výlučným vlastníkom predmetného bytu a príslušných spoluvlastníckych podielov. Žalobca vo februári 2005 uzavrel predmetnú darovaciu zmluvu, ktorou predmetný byt daroval žalovanej 1/ so zabezpečením práva doživotného bývania. Okresný súd Bratislava IV rozsudkom z 26.11.2009 č.l. 13Ps/5/2009-76 žalobcu pozbavil spôsobilosti na právne úkony a ustanovil mu opatrovníka v osobe jeho brata Š. Y. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť v časti pozbavenia spôsobilosti na právne úkony dňa 18.2.2010 a v časti ustanovenia opatrovníka dňa 7.4.2010. Zo znaleckého posudku znalkyne z odboru psychiatrie H. D. P. č. 30/2012 súd prvej inštancie zistil, že žalobca trpí bližšie označenými duševnými poruchami, z ktorých niektorými trpel aj v období od 8.2.2005 do 1.8.2006. Tieto psychické poruchy negatívne ovplyvňovali jeho intelektovú výkonnosť, úsudkové schopnosti, nebol schopný samostatne riadiť svoj život, bol pasívny, ovplyvniteľný, manipulovateľný, neschopný chápať príčinné súvislosti v objektívnej realite, zväžiť, predvídať a zhodnotiť možné následky svojho konania. V čase uzatvárania predmetných právnych úkonov nebol schopný posúdiť a pochopiť význam a následky svojho konania. V súčasnosti je jeho duševný stav bez podstatných zmien. Zistené duševné poruchy sú trvalého charakteru, nedajú sa vyliečiť a nemôžu sa v priebehu života upraviť, a to ani prechodne. Pochopenie obsahu, významu a následkov predmetných zmlúv bolo jednoznačne a s istotou vylučujúcou akékoľvek pochybnosti nad rámec jeho psychických schopností.

1.2. Žalovaná 1/ spolu s jej matkou boli v trestnom konaní uznané za vinné, že E. R. so zámerom získať za minimálne náklady byt poškodeného H. Y. v porovnaní s trhovou hodnotou bytu zneužívajúc to, že poškodený H. Y. trpel duševnou poruchou, nahovorila ho, aby uzavrel s jej dcérou obvinenou Z. R. darovaciu zmluvu k bytu, ktorý bol predmetom vlastníckeho práva poškodeného. Následne obvinená E. R. opätovne využijúc jeho duševnú poruchu nahovorila poškodeného H. Y., aby podpísal zmluvu o zrušení vecného bremena zriadeného na základe darovacej zmluvy, pričom poškodenému zatajila obsah tejto zmluvy a poškodený podpísal a uzavrel s obvinenou Z. R. zmluvu o zrušení vecného bremena zriadeného na základe darovacej zmluvy zo dňa 1.8.2006. Uvedeným konaním obe spáchali trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 4 písm. b/ Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona.

1.3. V súvislosti s argumentom žalovaných 1/, 2/, že žaloba je už z dôvodu zmeny procesného predpisu neprípustnou, pretože určenie neplatnosti právnych úkonov tak, ako sa ho žalobca domáha, už Civilný sporový poriadok v § 137 nepripúšťa, súd prvej inštancie zaujal stanovisko, že vzhľadom na ust. § 470 ods. 2 prvú vetu CSP (vrátane odkazu na odbornú literatúru k tomuto ustanoveniu - Števček, Ficová, Baricová, Mesiarkinová, Bajánková, Tomašovič a kol. - Civilný sporový poriadok - Veľký komentár, C.H.BECK, Praha, 2006, str. 1496, 1497), žaloba, ktorou sa žalobca domáha určenia neplatnosti právnych úkonov je stále prípustná. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti dodal: Nie je možné nezohľadniť skutočnosť, že žalobca sa žalobou podanou ešte v roku 2009, o tvrdeniach v ktorej uvádzaných dokazovanie bolo vykonávané za platnosti a účinnosti pôvodného procesného predpisu (Občianskeho súdneho poriadku) domáhal určenia, aké súdy v tom čase bežne vo svojich rozhodnutiach vyslovovali (určenie neplatnosti právnych úkonov).

1.4. Žalovaná 2/ v konaní poukazovala na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) I. US 549/2015, podľa právnej vety ktorého z hľadiska poskytnutia ústavnoprávnej ochrany je treba postaviť na rovnakú úroveň vlastnícke právo pôvodného vlastníka a nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti novým nadobúdateľom na základe jeho dobrej viery. Tým sa dostávajú do vzájomnej kolízie obidve ústavné hodnoty - princíp ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa (princíp dobrej viery, dôvery v akty štátu a právnej istoty v demokratickom právnom štáte) a princíp ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka (princíp nemo plus iuris ad alium

transfere potest quam ipse habet, t. j. nikto nemôže previesť na iného viac práv, než koľko sám má). Pokiaľ však nemožno zachovať maximum z oboch základných práv, treba prihliadnúť na princíp všeobecnej spravodlivosti, keď je nutné zvažovať všeobecné súvislosti tohto typu kolízie základných práv, ako aj individuálne okolnosti konkrétneho rozhodovaného prípadu, práve tak, ako to v odkazovanom náleze Ústavný súd SR uvádza. V konkrétnom prípade prevažuje princíp ochrany pôvodného vlastníka, ktorý nebol schopný posúdiť význam a následky svojich právnych úkonov, ani pri uzatváraní právnych úkonov, za konanie v súvislosti s ktorými bola druhá strana (žalovaná 1/ odsúdená za úmyselný trestný čin) nad princípom ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa.

1.5. Žalované 1/, 2/ sa vzájomnou žalobou proti žalobcovi domáhali určenia, že nie je vlastníkom sporného bytu s poukazom na to, že duševnou poruchou trpel už v roku 2001, kedy predmetný byt nadobudol do vlastníctva. Súd prvej inštancie vzájomnú žalobu žalovaných 1/ a 2/ zamietol pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, pretože negatívnym určením sa v porovnaní s existujúcim stavom ich právne postavenie nezlepšuje, uspokojivo sa neodstraňuje neistota v právnom vzťahu a nemôže dôjsť k zmene ich právneho postavenia pozitívnym smerom. Ak by súd vyhovel návrhu (na čo však nie sú v konaní dané dôvody), tak pri argumentácii žalovaných 1/ a 2/, že žalobca sa nikdy nestal vlastníkom, by to znamenalo, že vlastníckymi sporného bytu sú bývalí vlastníci bytu, teda fyzické osoby, ktoré vlastnícke právo k spornému bytu na žalobcu v roku 2001 previedli, čo už samo o sebe vylučuje naliehavý právny záujem žalovaných 1/ a 2/ na nimi požadovanom negatívnom určení.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej 1/ a 2/ rozsudkom z 5. septembra 2018 sp. zn. 6 Co 173/2018 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

2.1. K odvolacej námietke o neprípustnosti žaloby na určenie neplatnosti právneho úkonu podľa § 137 písm. d/ CSP uviedol, že žalobca podal svoju žalobu na súd prvej inštancie dňa 3.12.2009 a domáhal sa ňou určenia neplatnosti predmetnej darovacej zmluvy, zmluvy o zriadení vecného bremena a zmluvy o zrušení vecného bremena. Podaním došlým súdu prvej inštancie dňa 26.1.2010 (č.l. 68) žalobca žalobu zmenil tak, že ju rozšíril o ďalší nárok, a to o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy uzavretej žalovanými 1/, 2/. To znamená, že žalobca nárok na určenie neplatnosti predmetných právnych úkonov uplatnil na súde za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku. Ten v ustanovení § 80 písm. c/ pripúšťa žaloby o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je za predpokladu existencie naliehavého právneho záujmu na takomto určení. Medzi takéto žaloby v zmysle konštantnej ustálenej judikatúry patrila aj žaloba na určenie neplatnosti právneho úkonu. Ak predmetná žaloba ako procesný úkon žalobcu bola prípustná v čase začatia konania, t.j. v čase účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, tento procesný úkon žalobcu vyvoláva procesnoprávne následky (účinky) aj do budúcnosti, aj keď Civilný sporový poriadok účinný od 1.7.2016 už s takouto žalobou nepočíta. Inými slovami, procesnoprávne účinky žaloby žalobcu treba hodnotiť podľa právnej úpravy platnej v čase jej podania, teda podľa Občianskeho súdneho poriadku a nebolo potrebné, aby žalobca po nadobudnutí účinnosti Civilného sporového poriadku žalobu zmenil. Nie je preto správna argumentácia žalovaných, ktorej podstata spočíva v názore, že žalobe nemožno vyhovieť z dôvodu, že Civilný sporový poriadok v § 137 písm. d/ viaže prípustnosť žaloby o určenie (ne)platnosti právneho úkonu na to, že takúto žalobu pripúšťa osobitný predpis. Je predsa logické, že žalobca v čase podania žaloby, t.j. v roku 2009, resp. v roku 2010, musel vychádzať z vtedy platného procesného predpisu, ktorým bol Občiansky súdny poriadok.

2.2. Pokiaľ ide o vzájomnú žalobu žalovaných na určenie, že žalobca nie je vlastníkom sporného bytu, odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že žalovaným 1/, 2/ chýba naliehavý právny záujem na takomto určení (§ 137 písm. c/ CSP). Ak by sa totiž takejto žalobe vyhovel, právne postavenie žalovaných 1/, 2/ by sa nezmenilo - nezlepšilo, žalovaná 2/ by sa totiž v prípade takéhoto určenia nestala vlastníčkou sporného bytu. Žalovaná 1/ nadobudla sporný byt spáchaním trestného činu podvodu, za ktorý bola právoplatne uznaná vinnou a odsúdená a preto otázka, či žalobca v čase uzavretia darovacej zmluvy a zmluvy o zriadení vecného bremena so žalovanou 1/ bol alebo nebol vlastníkom sporného bytu, je vo vzťahu k nej irelevantná. Vzhľadom na to, že žalovaná 1/ spáchala pri uzavretí tejto zmluvy trestný čin podvodu, je táto zmluva neplatná podľa § 39 Obč. zák. pre jej rozpor so zákonom, a to bez ohľadu na zdravotný (duševný) stav žalobcu v čase jej uzavretia. Zaoberať sa duševným stavom žalobcu v roku 2001, keď predmetný byt nadobudol do vlastníctva, je teda zbytočné.

2.3. Odvolací súd nepochybuje o tom, že žalobca má naliehavý právny záujem na požadovanom určení v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. Ak totiž súd prvého stupňa jeho žalobe vyhovie, obnoví sa v katastri nehnuteľností stav, aký tu bol pred tým, než boli predmetné zmluvy uzavreté, teda stav, keď bol žalobca zapísaný na príslušnom liste vlastníctva ako vlastník predmetného bytu.

2.4. Podľa názoru odvolacieho súdu ani jedna zo žalovaných nespochybňuje skutočnosť, že žalobca trpel pri uzatváraní predmetných právnych úkonov duševnou poruchou, ktorá ho na tieto právne úkony robila nespôsobilým (§ 38 ods. 2 OZ). Žalované totiž vzájomnú žalobu založili na tvrdení, že žalobca trpel duševnou poruchou nielen v čase uzavretia predmetných právnych úkonov, ale aj v čase, keď predmetný byt nadobudol do vlastníctva. Predmetné právne úkony (darovacia zmluva, zmluva o zriadení vecného bremena a zmluva o zrušení vecného bremena) sú preto neplatné v zmysle § 38 ods. 2 OZ aj podľa žalovaných. Bez ohľadu na tento dôvod neplatnosti uvedených právnych úkonov sú však tieto právne úkony neplatné aj v zmysle § 39 OZ. V konaní totiž bolo preukázané, že žalovaná 1/ spáchala v súvislosti s týmito právnymi úkonmi spolu so svojou matkou trestný čin podvodu spolupáchateľstvom podľa § 250 ods. 1, 4 TZ, za čo bola trestným rozkazom OS Bratislava IV zo 7.7.2014 č.k. 3T/92/2014-769 (č. l. 520) právoplatne odsúdená k podmienenému trestu odňatia slobody v trvaní 2 rokov. Z uvedeného trestného rozkazu totiž vyplýva, že predmetné právne úkony boli rozhodujúcou súčasťou skutku, za ktoré bola žalovaná 1/ právoplatne uznaná vinnou v trestnom konaní zo spáchania trestného činu podvodu. Inými slovami, otázka duševného stavu žalobcu v čase uzatvárania predmetných zmlúv je v podstate irelevantná, keďže tieto zmluvy sú neplatné aj podľa § 39 Obč. zák. a neplatnými podľa tohto ustanovenia by boli aj v prípade, ak by žalobca duševnou poruchou netrpel.

2.5. Prejednávaná vec súvisí s problematikou uplatnenia zásady „nikto nemôže previesť na iného právo, ktoré sám nemá“. Výnimky z tohto pravidla nemožno ľubovoľne rozširovať bez toho, aby takúto možnosť zákonodarca pripustil. Aj z hľadiska predvídateľnosti rozhodovania súdnej moci je potrebné odmietnuť možnosť nadobudnúť vlastnícke právo od nevlastníka len na základe princípu ochrany dobrej viery aj v iných prípadoch ako tých, ktoré Občiansky zákonník výslovne upravuje. K odlišným záverom nevedie de lege lata ani zásada hodnovernosti (materiálnej publicity) katastra nehnuteľností, ktorá má za cieľ zabezpečiť čo najväčšiu istotu v právnych vzťahoch k nehnuteľnostiam (§ 70 zákona č. 162/1995 Z.z.). V tejto súvislosti v rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 100/2012 najvyšší súd už uviedol, že „[v] zmysle tejto zásady platí, že čo je zapísané v katastri nehnuteľností, to sa považuje za správne a v súlade so skutočným stavom, aj keby tomu tak nebolo. Ide o právnu domnienku, ktorá chráni dôveru každého v správnosť údajov katastra. Táto domnienka je však vyvrátiteľná, t. j. údaje prestanú byť hodnoverné a záväzné, ak sa preukáže opak“. V tomto rozhodnutí, ale aj v iných (napr. 3 Cdo 115/2016) najvyšší súd zaujal stanovisko, že iba dobrá viera nadobúdateľa nemôže prelomiť zásadu „nemo plus iuris ad alium transferre potest ipse habet“, pretože podľa súčasného právneho stavu dobrá viera nadobúdateľov je významná len potiaľ, že majú všetky práva oprávneného držiteľa v zmysle § 129 a nasl. OZ. Inými slovami, podľa tohto právneho názoru dobrá viera sama osebe nie je originárnym spôsobom nadobudnutia vlastníckeho práva. Ústavný súd uvedený právny názor modifikoval v rozhodnutí I. ÚS 549/2015 keď uviedol: „Z hľadiska poskytnutia ústavnoprávnej ochrany je treba postaviť na rovnakú úroveň vlastnícke právo pôvodného vlastníka a nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti novým nadobúdateľom na základe jeho dobrej viery. Tým sa dostávajú do vzájomnej kolízie obidva ústavné princípy - princíp ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa (princíp dobrej viery, dôvery v akty štátu a právnej istoty v demokratickom právnom štáte) a princíp ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka (princíp nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet ...). Pokiaľ však nemožno zachovať maximum z obidvoch základných práv, treba prihliadnuť na princíp všeobecnej spravodlivosti, keď je nutné zvažovať všeobecné súvislosti tohto typu kolízie základných práv, ako aj individuálne okolnosti konkrétneho rozhodovaného prípadu. Vyššie riziko má niest' nedbalý vlastník než nadobúdateľ v dobrej viere, pretože tento nie je schopný sa nijako dozvedieť o tom, ako vec opustila vlastníkovu sféru a dostala sa na list vlastníctva prevodcu po zákonom určenom správnom (katastrálnom) konaní.“. Podľa názoru odvolacieho súdu v okolnostiach danej veci nie je možné uprednostniť princíp dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa (žalovanej 2/) pred princípom „nemo plus iuris ad alium transferre potest ipse habet“ svedčiacim v prospech žalobcu. V konaní totiž nevyšli najavo žiadne také okolnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť záver, že by žalobcu bolo možné označiť na nedbalého vlastníka. Nebolo by v súlade s princípom všeobecnej spravodlivosti, ak by mal žalobca prísť o predmetný byt za situácie, keď žalovaná 1/ nadobudla vlastníctvo sporného bytu podvodným konaním naplňajúcim znaky trestného činu

podvodu zneužívajúc duševnú poruchu žalobcu. Tieto skutočnosti aj podľa názoru odvolacieho súdu neumožňujú priznať prioritu prípadnej dobromyseľnosti žalovanej 2/ pred princípom, že nikto nemôže na iného previesť viac práv než sám má.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná 2/ (ďalej aj „dovolateľka“), a to podľa § 420 písm. f/ CSP a podľa § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ CSP. Po rekapitulácii doterajšieho priebehu konania dovolateľka uviedla, že namietaný rozsudok odvolacieho súdu trpí viacerými vadami zmätočnosti, ako i vadami právneho posúdenia.

3.1. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f/ CSP dovolateľka namietala, že sa odvolací súd „odchýlil od svojho skoršieho rozhodnutia v právne a skutkovo obdobnej veci, ktorú posúdil opačne, pričom s predmetným odklonom sa vôbec nevysporiadal“ (tu poukázala na rozsudok odvolacieho súdu 6 Co 319/2017), že právne závery, týkajúce sa nadobúdania nehnuteľnosti dobromyseľným nadobúdateľom (žalovanou 2/) sú „arbitrárne, svojvoľné a tým aj nepreskúmateľné“ a že sa „odvolací súd opomenul zaoberať značnou časťou mojich námietok uvedených v odvolaní...“.

3.2. Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP dovolateľka vyvodzovala z nesprávneho právneho posúdenia ohľadom otázky naliehavého právneho záujmu žalobcu (žalobca mal podľa dovolateľky priamo žalovať o určenie vlastníckeho práva) a tiež žalovaných (že žalobca nie je vlastníkom predmetného bytu) pri podanej vzájomnej žalobe. Podľa jej názoru sa odvolací súd v napadnutom rozhodnutí - čo do skúmania návrhu žalobcu - odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (ZSP č. 40/1996, 5 Cdo 31/2011, 2 Cdo 28/2009. V súvislosti s protinávrhom žalovaných poukázala na dovolacie rozhodnutie 3 Cdo 112/2004, 5 Cdo 31/2011, 2 Cdo 28/2009 a ZSP č. 40/1996.

3.3. Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolateľka vyvodzovala z odvolacím súdom nesprávne riešenej právnej otázky o ne/prípustnosti žaloby o určenie neplatnosti právneho úkonu podanej za účinnosti predchádzajúcej procesnoprávnej úpravy v intenciách CSP a jeho priamej aplikability (§ 470 ods. 1 CSP). Podľa jej názoru od času nadobudnutia účinnosti CSP, t.j. od 1. júla 2016 platil aj v okolnostiach posudzovanej veci režim ustanovenia § 137 písm. d/ CSP, v zmysle ktorého je možné podať žalobu o určenie neplatnosti právnych úkonov (určenie právnej skutočnosti) iba vtedy, ak to vyplýva z osobitného predpisu. Pretože žaloba nemá oporu v hmotnom práve, žalobný petit je neprípustný. Argumentácia súdov princípom justifikácie účinkov procesných úkonov (§ 470 ods. 2 CSP) podľa jej názoru neobstojí, a to z dôvodu, že z hľadiska plynutia času žalobcovi nič nebránilo v úprave žaloby a jej zosúladení s CSP. Žalobca mal na zmenu žaloby asi jeden a pol roka a bol v spore kvalifikovane zastúpený advokátom. Dovolateľka poukázala na to, že nastolená právna otázka má zásadný právny význam pre rozhodnutie v danej veci, pričom jej nie je známe žiadne rozhodnutie najvyššieho súdu, prípadne ústavného súdu, ktoré by sa ňou už zaoberali. V neposlednom rade poukázala na rozdielnosť rozhodovania tejto otázky nižšími súdmi.

3.4. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP dovolateľka namietala nesprávne právne posúdenie ohľadom právnej otázky možnosti nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti od nevlastníka dobromyseľným kupujúcim. Už počas konania dovolateľka poukazovala na zmenu rozhodovacej praxe súdov pri riešení danej otázky. Tu označila rozhodnutia ústavného súdu I. ÚS 549/2015 a I. ÚS 151/2016, ktoré podľa rozhodnutia najvyššieho súdu 6 Cdo 129/2017 patria do ustálenej praxe odvolacieho súdu. Ďalej poukázala na rozhodnutia najvyššieho súdu 3 Cdo 223/2016 a 6 Cdo 71/2011. V tejto súvislosti dovolateľka ingerovala, že žalobca bol nedbalý vlastník, resp. vlastníkom kvôli duševnej poruche vôbec nebol, pričom ona získala predmetný byt po štyroch rokoch, odkedy sa príbuzní žalobcu dozvedeli o bezodplatnom prevode bytu na žalovanú 1/.

3.5. Dovolateľka záverom navrhla, aby odvolací súd napadnutý odvolací rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietne a určí, že žalobca nie je vlastníkom predmetného bytu a žalobca je povinný nahradiť žalovanej 2/ trovy celého konania. Alternatívne navrhla, aby odvolací súd zrušil rozsudky oboch nižších súdov a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3.6. Podaním doručeným najvyššiemu súdu 30. augusta 2019 žalovaná 2/ nad rozsah už uvedeného poukázala aj na rozhodnutie najvyššieho súdu 6 Cdo 30/2018. Podaním doručeným najvyššiemu súdu 22. novembra 2018 žalovaná 2/ v podstate zopakovala dôvody dovolania (bod 3) a požiadala o odklad právoplatnosti napadnutého odvolacieho rozhodnutia.

4. Žalovaná 1/ (sama dovolanie nepodala, pozn.) sa stotožnila s dovolaním žalovanej 2/ v celom rozsahu.

5. Žalobca vo svojom písomnom vyjadrení a jeho doplnení žiadal dovolanie zamietnuť, resp. odmietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania. Podľa jeho názoru žaloba o neplatnosť právnych úkonov, vzhľadom na ustanovenie § 470 ods. 2 CSP bola v jeho prípade prípustná. V tomto ohľade poukázal na prax najvyššieho súdu (3 Cdo 108/2017). Naliehavý právny záujem na podaní takejto žaloby bol daný, pretože v prípade vyhovenia žalobe by bol zapísaný do katastra ako vlastník. Podľa jeho názoru nie je ani dôvod na odklad právoplatnosti napadnutého odvolacieho rozhodnutia.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP; v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie (toto sa vydáva iba v prípade vyhovenia návrhu, pozn.).

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť (§ 447 písm. c/ a f/ CSP).

8. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014).

10. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

11. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

12. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov (písm. a), ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu (písm. b), strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník (písm. c), v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie (písm. d), rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd (písm. e), alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (písm. f).

13. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

14. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalovaného, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti (bod 3.1. a 3.2.).

15. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

16. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

17. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

18. V neposlednom rade dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

19. Už na tomto mieste považuje najvyšší súd za dôležité uviesť, že dovolateľka na 29 stranách podaného dovolania v podstate zopakovala svoju obranu produkovanú počas celého priebehu konania, ktorá prevažne predstavovala (iba) polemiku, nesúhlas, či iný názor a jej videnie skutkového a právneho stavu, ktoré dôvody nie sú z povahy veci a ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu spôsobilé založiť spôsobilý predmet dovolacieho prieskumu.

Dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP

20. Žalovaná 2/ v dovolaní namietala, že sa odvolací súd „odchýlil od svojho skoršieho rozhodnutia v právne a skutkovo obdobnej veci, ktorú posúdil opačne, pričom s predmetným odklonom sa vôbec nevysporiadala“ (tu poukázala na rozsudok odvolacieho súdu 6 Co 319/2017), že právne závery, týkajúce sa nadobúdania nehnuteľnosti dobromyseľným nadobúdateľom (žalovanou 2/) sú „arbitrárne, svojvoľné a tým aj nepreskúmateľné“ a že sa „odvolací súd opomenul zaoberať značnou časťou mojich námietok uvedených v odvolaní...“ (pozri bod 3.1.).

21. Citované ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia,

na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

22. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

23. K znakom právneho štátu a medzi jeho základné hodnoty patrí neoddeliteľne i princíp právnej istoty vyplývajúci z čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (PL. ÚS 36/95), ktorého neopomenuteľným komponentom je predvídateľnosť práva. Súčasťou uvedeného princípu je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95, II. ÚS 80/99), teda, že obdobné situácie musia byť právne posudzované rovnakým spôsobom. Požiadavka právnej istoty ale neznamená, že rozhodovacia prax sa nemôže vyvíjať alebo že závery vyjadrené v doterajších rozhodnutiach súdov nemôžu byť predmetom kritiky. Na kritiku týchto záverov však treba zvoliť argumentáciu opodstatnenú čo do obsahu (súladnú s právnym poriadkom) a primeranú čo do formy, vrátane zvolených formulácií (3 Cdo 76/2012).

24. V zásadnej ústavnoprávnej rovine teda platí, že je v rozpore s inštitúciou právneho štátu a v rámci neho s požiadavkou právnej istoty, resp. predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, aby všeobecné súdy rozhodovali v obdobných veciach odlišným, ba až protichodným spôsobom. V každom prípade však pri odchýlení od skoršej rozhodovacej praxe sa vyžaduje cieleňé zdôvodnenie odlišného stanoviska prijatého v obdobnej otázke (II. ÚS 300/2018).

25. V danej veci o prípad porušenia ústavného princípu právnej istoty (že obdobné situácie musia byť právne posudzované rovnakým spôsobom) však nešlo. Predovšetkým konanie o neplatnosť právneho úkonu (darovacej a kúpnej zmluvy, zmluvy o zrušení vecného bremena, či určení, že žalobca nie je vlastníkom bytu), o ktoré ide v napadnutom odvolacom rozhodnutí (6 Co 173/208) a konanie o určení, že vec patrí do dedičstva (6 Co 319/2017) nie sú totožnými konaniami, pričom v každom z nich sa posudzujú i rozdielne skutkové a právne otázky. Rovnako v okolnostiach posudzovanej veci neobstoja skutkové a právne dôvody preferencie ochrany dobromyseľného nadobúdateľa nehnuteľnosti pred princípom „nemo plus iuris“ vo veci sp. zn. 6 Co 319/2017, a to už len z dôvodu, že v teraz posudzovanej veci kľúčne dôvody úspechu pôvodného vlastníka bytu (žalobcu) spočívali, okrem jeho duševnej poruchy (kde je istá podobnosť s vecou 6 Co 319/2017, pozn.) tiež v tom, že žalovaná 1/ nadobudla vlastníctvo sporného bytu podvodným konaním naplňajúcim znaky trestného činu podvodu, za ktoré konanie bola v trestnom konaní právoplatne odsúdená. Ako uvádzal odvolací súd v napadnutom rozhodnutí, práve „[t]ieto skutočnosti ... neumožňujú priznať prioritu prípadnej dobromyseľnosti žalovanej 2/ pred princípom, že nikto nemôže na iného previesť viac práv než sám má“. K uvedenému dovolací súd dodáva, že rozhodnutie o tom, že bol spáchaný trestný čin, neznamená len konštatovanie zavineného protiprávneho konania páchatela, ale aj záver o narušení chránených spoločenských vzťahov a o príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním a ním vyvolanou ujmom (3 Cdo 223/2016).

26. Dovolateľka vo všeobecnosti poukazovala aj na skutočnosť, že napadnuté odvolacie rozhodnutie je arbitrárne a tým aj nepreskúmateľné a že sa odvolací súd nezaoberal značnou časťou jej námietok uvedených v odvolaní (body 3.1. a 20).

26.1. K uvedenej námietke najvyšší súd uvádza, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a

prípustnosť dovolania. Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá len tzv. „inú vadu konania“ zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.“. Toto stanovisko je naďalej aktuálne (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 92/2018, 4 Cdo 59/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 141/2017, 8 Cdo 49/2017).

26.2. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, o ktoré ide napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

26.3. V posudzovanom prípade je dostatočne zrejmé, čoho a z akých dôvodov sa strany domáhali, čo navrhovali, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd, aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery; vysvetlil tiež dôvody, so zreteľom na ktoré považoval za nedôvodné odvolacie námietky žalovanej strany, ktorými sa podľa neho nepodarilo spochybníť podstatu dôvodu vyhovie žaloby. Odvolací súd zrozumiteľným uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozsudkom súdu prvej inštancie, nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda v danom prípade odvolací súd procesne nekonal spôsobom zmätočným, ktorý by mal za následok vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

26.4. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky.

27. Z uvedených dôvodov preto dovolací súd dovolanie žalovanej 2/ v tejto časti podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP odmietol.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP

28. Žalovaná 2/ v podanom dovolaní namietala tiež nesprávne právne posúdenie otázky naliehavého právneho záujmu, ktorý podľa jej názoru na strane žalobcu absentoval z dôvodu, že žalobca mal priamo žalovať o určenie vlastníckeho práva a nie o neplatnosť právnych úkonov. Na strane druhej naliehavý právny záujem existoval na strane žalovanými predloženými vzájomnými návrhmi na určenie, že žalobca nie je vlastníkom sporného bytu (bod 3.2.). Odvolací súd sa v tejto otázke mal odkloniť od ustálenej praxe dovolacieho súdu - ZSP č. 40/1996, 5 Cdo 31/2011, 2 Cdo 28/2009 (čo do skúmania návrhu žalobcu) a 3 Cdo 112/2004, 5 Cdo 31/2011, 2 Cdo 28/2009 a ZSP č. 40/1996 (čo do skúmania protinávrhu žalovaných).

28.1. V rozhodnutí uverejnenom v ZSP 40/96 najvyšší súd uviedol, že zásadne síce platí, že možnosť žaloby na plnenie spravidla vylučuje právny záujem na žalobe určovacej, tento predpoklad však nemožno chápať všeobecne. Ak žalobca môže preukázať, že má právny záujem na tom, aby rozhodnutím súdu bolo určené určité právo, lebo právny pomer napriek tomu, že mohol žalovať priamo na plnenie, nemožno mu určovaciu žalobu odoprieť. Za nedovolenú - pri možnosti žaloby na plnenie - možno považovať určovaciu žalobu len tam, kde by neslúžila potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov. Ak však určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah účastníkov sporu a môže sa ňou predísť žalobe na plnenie, je určovacia žaloba prípustná aj napriek tomu, že je možná i žaloba na plnenie.

28.2. Najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 5 Cdo 31/2004, kde predmetom konania bolo určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, uvádza, že právny záujem, ktorý je podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby v zmysle § 80 písm. c/ OSP, musí byť naliehavý. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva, a či

snáď len nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým.

28.3. Najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 2 Cdo 28/2009, kde predmetom konania bolo určenie neplatnosti kúpnej zmluvy a iné uvádza, že podľa výkladu podávaného ustálenou súdnou praxou je naliehavý právny záujem daný najmä tam, kde by bez požadovaného určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo by sa jeho postavenie stalo neistým. Určovacia žaloba podľa § 80 písm. c/ OSP je skôr preventívneho charakteru a má miesto jednak tam, kde jej pomocou možno eliminovať stav ohrozenia práva či neistoty v právnom vzťahu a k zodpovedajúcej náprave nemožno dospieť inak, a jednak v prípadoch, v ktorých určovacia žaloba účinnejšie, než iné právne prostriedky vystihuje obsah a povahu príslušného právneho vzťahu a jej prostredníctvom možno dosiahnuť úpravy, tvoriace určitý právny rámec, ktorý je zárukou odvrátenia budúcich sporov účastníkov. Tieto funkcie korešpondujú s podmienkou naliehavého právneho záujmu. Ak nemožno v konkrétnom prípade očakávať, že ich určovacia žaloba bude plniť, nebude ani právny záujem na takomto určení.

28.4. Najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 3 Cdo 112/2004, kde predmetom konania bolo určenie, že žalované nie sú vlastníčkami nehnuteľnosti uvádza, že naliehavý právny záujem sa viaže na konkrétny určovací petit (na to, čoho sa žalobca v konaní domáha) a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou s daným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu; záver súdu o ne/existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu predpokladá teda posúdenie, či podaná určovacia žaloba je procesne prípustným nástrojom ochrany jeho práva, a či snáď spornosť neodstraňuje a len zbytočne vyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné konanie. V rozsudku dospel k záveru, že určovacia žaloba nie je spravidla opodstatnená najmä vtedy, ak vyriešenie určitej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu alebo práva, alebo ak požadované určenie má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu je (nie je) právny vzťah alebo právo.

29. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

30. Pre právnú otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Pokiaľ dovolateľ neoznačí, alebo nesprávne označí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade nekonkretizovania podstaty odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 28/2017, 4 Cdo 14/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 78/2017, 8 Cdo 50/2017 a 8 Cdo 141/2017).

31. Do 30. júna 2016 bolo podľa § 80 OSP možné žalobou uplatniť, aby sa rozhodlo najmä a/ o osobnom stave (o rozvode, o neplatnosti manželstva, o určení, či tu manželstvo je alebo nie je, o určení rodičovstva, o osvojení, o spôsobilosti na právne úkony, o vyhlásení za mŕtveho); b/ o splnení povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva; c/ o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Za určovací návrh

(žalobu) v zmysle § 80 písm. c/ OSP považovala súdna prax aj (v danom prípade podanú) žalobu o určenie neplatnosti právneho úkonu. Právny záujem, ktorý bol podmienkou prípustnosti takejto určovacej žaloby, musel byť naliehavý. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 1 VCdo 1/2017 uviedol : „Právny záujem, ktorý bol podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby (§ 80 písm. c/ O.s.p.), musel byť naliehavý v tom zmysle, že vyhovením žalobe bolo možné odstrániť spornosť určitého právneho vzťahu a ochranu práv žalobcu alebo jeho oprávnených záujmov. Súdna prax vychádzala z toho, že: (1) naliehavý právny záujem sa viaže na konkrétny určovací petit (to, čoho sa žalobca v konaní domáhal) a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou s daným petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva alebo právnej neistoty, (2) tento záujem je daný vtedy, pokiaľ by bez súdom vysloveného určenia bolo buď ohrozené právo žalobcu alebo by sa jeho právne postavenie stalo neisté, (3) záver súdu o (ne)existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu predpokladá posúdenie, či podaná určovacia žaloba je vhodný (správne zvolený a prípustný) procesný nástroj ochrany jeho práva, (4) naliehavý právny záujem je daný tiež vtedy, ak sa určovacou žalobou vytvorí pevný právny základ pre vzťahy účastníkov a predíde prípadným ďalším sporom, (5) naliehavý právny záujem je spravidla daný všade tam, kde rozhodnutie súdu bude podkladom pre zápis do katastra nehnuteľností, (6) naliehavý právny záujem na určení, či tu právny vzťah alebo právo je, či nie je, môže mať aj tretia osoba (na samom úkone alebo právnom vzťahu bezprostredne nezúčastnená), pokiaľ preukáže, že požadovaným určením sa priaznivo ovplyvní (zlepší) jej právne postavenie“.

32. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu sa sudy oboch inšancií neodklonili od všeobecnej charakteristiky pojmu „naliehavý právny záujem“ ani od právnych záverov vyjadrených vo vyššie označených rozhodnutiach najvyššieho súdu; predpoklady pre posúdenie dôvodnosti použitia určovacej žaloby z hľadiska existencie naliehavého právneho záujmu v zmysle § 80 písm. c/ OSP nevyložili odlišne. Otázka, či sa sudy v individuálnych okolnostiach daného prípadu neodklonili od tejto všeobecnej charakteristiky, súvisí s ich skutkovými zisteniami; zodpovedanie tejto otázky je vždy v každom konkrétnom prípade jedinečné, odvolací súd v súvislosti s naliehavým právnym záujmom žalobcu zvýraznil obnovu stavu v katastri nehnuteľností, aký tu bol pred tým, než boli predmetné zmluvy uzavreté, čím sa môže dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu. Okrem, nižšími súdmi uvedenými dôvodmi, prečo zamietli vzájomný návrh (aj) dovolateľky (pozri bod 19 odôvodnenia odvolacieho rozsudku) najvyšší súd dodáva, že uvedený protinávrh celkom zjavne presahuje medze žalobcom nastoleného predmetu konania a vo vzťahu k podvodnému konaniu žalovanej 1/ s trestnoprávnym vyústením, záväzne pôsobiacim aj k predmetu žalobcovho návrhu, sa javí ako postup skôr špekulatívny. Dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nemôže posudzovať správnosť skutkových zistení súdov alebo výsledok hodnotenia, resp. nevyhodnotenia dôkazov, premietajúci sa do skutkových zistení súdu (bod 19). V konečnom dôsledku (iba) prosté tvrdenie dovolateľky o tom, že nesúhlasí so záverom odvolacieho súdu, že žalobca má naliehavý právny záujem, lebo podľa jej názoru ho nemá, nie je dostatočným dôvodom pre dovolací súd, aby uskutočnil meritórny prieskum. Uvedené platí o to viac, ak dovolateľkou uvádzané rozhodnutia najvyššieho súdu, od ktorých sa mal odvolací súd odkloniť majú povahu všeobecného (univerzálneho) návodu, pričom podstatnými sú osobitosti každého prípadu.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP

33. Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolateľka vyvodzovala z odvolacím súdom nesprávne riešenej právnej otázky o ne/prípustnosti žaloby o určenie neplatnosti právneho úkonu podanej za účinnosti predchádzajúcej procesnoprávnej úpravy v intenciách CSP a jeho priamej aplikability (§ 470 ods. 1 CSP). Podľa jej názoru od času nadobudnutia účinnosti CSP, t.j. od 1. júla 2016 platil aj v okolnostiach posudzovanej veci režim ustanovenia § 137 písm. d/ CSP, v zmysle ktorého je možné podať žalobu o určenie neplatnosti právnych úkonov (určenie právnej skutočnosti) iba vtedy, ak to vyplýva z osobitného predpisu. Pretože žaloba nemá oporu v hmotnom práve, žalobný petit je neprípustný (bod 3.3.).

34. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP, ktorý nadobudol účinnosť od 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom

nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

35. Nastoleným problémom stretu starej (OSP) a novej (CSP) procesnej normy sa najvyšší súd v rôznych súvislostiach zaoberal viackrát. Najvýraznejšie sa v tomto ohľade zaoberal otázkou časového stretu starej a novej procesnej normy pri dovolaniach podávaných ešte pred 1. júlom 2016, ktoré boli dovolacím súdom prejednané už za účinnosti CSP. V týchto prípadoch možno považovať za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacím súdom vyslovený názor, podľa ktorého nová procesnoprávna úprava účinná 1. júlom 2016 vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávnych noriem (§ 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok dovolaní podaných podľa OSP, ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (§ 470 ods. 2 CSP). Ustanovenia novej právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní sa v prípade týchto dovolaní nemôže uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa, v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa (napr. 1 VCdo 1/2017).

35.1. V rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 59/2017 najvyšší súd tiež uviedol, že „[j]adrom otázky časovej pôsobnosti právnych noriem je režim tzv. intertemporality, teda pravidiel časového spolupôsobenia „starej“ (zrušenej, ergo neplatnej a neúčinne) právnej normy s právnou normou „novou“ (platnou a účinnou) ... princíp okamžitej aplikability procesných noriem je komplementárny s osobitným pravidlom v podobe zachovania právnych účinkov úkonov vykonaných za účinnosti skoršej (zrušenej) procesnej úpravy, nazývaný aj ako princíp justifikácie účinkov procesných úkonov. Obsahom tohto princípu je skutočnosť, že procesné úkony subjektov súdneho konania vykonané počas platnosti a účinnosti skoršieho právneho predpisu sa vo sfére svojich účinkov prejavujú s relevanciou pre konanie samotné aj počas účinnosti novej procesnej úpravy ... Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný (viď tiež závery prijaté v rozhodnutí Ústavného súdu ... sp.zn. PL. ÚS 36/1995)“.

35.2. V rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 30/2018 najvyšší súd uviedol: „V danom prípade predmetom konania bola žaloba žalobcu o určenie neplatnosti právnych úkonov uzavretých medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/, pričom žaloba bola podaná na okresný súd za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku. Konajúce súdy preto správne posudzovali podmienky procesnej prípustnosti takejto žaloby podľa Občianskeho súdneho poriadku (§ 470 ods. 2 veta prvá C. s. p.). V súlade s ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu žalobcom podanú žalobu považovali za určovaciu žalobu v zmysle § 80 písm. c) O. s. p., podľa ktorého návrhom možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem“. Toto rozhodnutie označila dovolateľka vo svojom doplňujúcom podaní (bod 3.6.). Dovolací súd dodáva, že v predmetnej veci rozhodol najvyšší súd až po podaní dovolania žalovanou 2/.

35.3. V dovolateľkou rovnako označenej veci III. ÚS 5/2018 ústavný súd neposudzoval dopad nového procesného predpisu (CSP) na účastníkov konania, či predmet posudzovaného konania, ale týkal sa samotnej procesnej činnosti odvolacieho súdu. Jeho predmetom bol procesný príkaz odvolaciemu súdu v prípade jeho rozhodovania o v poradí druhom odvolaní v tej istej veci (§ 390 CSP). Okrem toho (iné) rozhodnutie ústavného súdu nie je „dovolacím súdom“, o ktorom hovorí (nielen) ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

36. Názor dovolateľky, podľa ktorého bol žalobný petit o určenie neplatnosti právnych úkonov (darovacej a kúpnej zmluvy, zmluvy o zriadení a zrušení vecného bremena) neprípustný od 1. júla 2016, a to vzhľadom na ustanovenie § 470 ods. 1 a § 137 písm. d/ CSP nezodpovedá (i) vyššie uvedenému trendu rozhodovania najvyššieho súdu v podobných otázkach (ii) všeobecným princípom právneho štátu (princípu legitímnych očakávaní, ochrany nadobudnutých práv a dôvery subjektov práva v právo samotné, právnej istoty, zákazu retroaktívneho pôsobenia právnych noriem, princípom rovnosti a v neposlednom rade aj zákazu denegatio iustitiae), ako aj (iii) ustanoveniu § 470 ods. 2 CSP, nakoľko právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred účinnosťou Civilného sporového poriadku, musia celkom zjavne ostať zachované. Preto ani žalobcov petit (o neplatnosť právneho úkonu), ako jeho dispozičný úkon viažuci sa k predmetu konania, podaný v čase jeho procesnej prípustnosti, nemôže byť následne v dôsledku uplynutia času a účinnosti skoršieho zákona (OSP) odmietnutý ako neprípustný, kvôli režimu novej právnej úpravy.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP

37. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP dovolateľka namietala nesprávne právne posúdenie ohľadom právnej otázky možnosti nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti od nevlastníka dobromyseľným kupujúcim. V tejto súvislosti poukázala na rozhodnutia najvyššieho súdu 3 Cdo 223/2016 a 6 Cdo 71/2011 a rozhodnutia ústavného súdu I. ÚS 549/2015 a I. ÚS 151/2016 (bod 3.4.).

38. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyskytla nejednotnosť navonok prejavovaná v prijatí odlišných právnych názorov. Ide teda o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, avšak právne názory dovolacích senátov sa ešte neustálili (nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu). Najvyšší súd v rozhodnutiach sp. zn. 8 Cdo 78/2017 a sp. zn. 3 Cdo 196/2018 už uviedol, že ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, je povinný označiť rozhodnutia dovolacieho súdu, v ktorých dovolací súd o danej právnej otázke rozhodoval rozdielne (zaujal iné právne závery). Podobne v rozhodnutí sp. zn. 8 Cdo 141/2017 uviedol, že ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z uvedeného ustanovenia, neoznačil rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré o danej právnej otázke zaujali rozdielne právne závery, nemôže dovolací súd uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli. Ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. Skutočnosť, že dovolateľ vyvodzujúci prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP neuvedie rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré sú rozdielne, považuje najvyšší súd za absenciu náležitostí dovolania v zmysle § 431 až § 435 CSP (porovnaj 1 Cdo 206/2016, 8 Cdo 141/2017, 8 Cdo 50/2017).

39. Najvyšší súd predovšetkým konštatuje (pozri aj bod 35.3.), že do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nepatria rozhodnutia ústavného súdu, krajských súdov Slovenskej republiky, Najvyššieho súdu Českej republiky ani Európskeho súdu pre ľudské práva (m. m. R 71/2018, 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 165/2018, 6 Cdo 79/2017). Pokiaľ je riešenie určitej právnej otázky odvolacím súdom rozhodovaná týmito súdmi (teda aj ústavným súdom) rozdielne, nemôže ísť o rozdielnu rozhodovaciu činnosť relevantnú v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. Na základe uvedeného najvyšší súd nemohol prihliadať na dovolateľom označené rozhodnutia ústavného súdu.

39.1. V rozhodnutí 3 Cdo 223/2016 najvyšší súd v kontexte stretu princípov „nemo plus iuris“ vs. „bona fides“ dal za pravdu pôvodnej vlastníčke (žalobkyni), keď uviedol, že „[d]obrá viera t... ďalších nadobúdateľov je významná len potiaľ, že im možno priznať všetky práva a povinnosti oprávneného držiteľa ... Dobrej viere ale súčasný právny poriadok žiadne iné právne následky nepriznáva. Ochrana, ktorú poskytuje nadobúdateľovi, nie je takej intenzity, aby zabránila vlastníkovi nehnuteľnosti účinne uplatňovať svoje absolútne právo. Inými slovami: pokiaľ zápis v katastri nehnuteľností nezodpovedá skutočnosti, má skutočnosť prevahu nad zápisom v katastri“, zároveň ale akceptoval názor právnej teórie, podľa ktorého možno pripustiť (aj) dobromyseľné nadobudnutie vlastníctva od nevlastníka, ale len ako výnimku z pravidla (napr. nadobudnutie vlastníckeho práva pri prevode od tzv. nepravého dediča podľa § 486 OZ). «Tieto výnimky z pravidla nemožno ľubovoľne rozširovať bez toho, aby takúto možnosť zákonodarca pripustil. Preto je nutné zotrvať na dôslednom uplatnení zásady „nemo plus iuris ...“ aj v prípadoch, ktoré sa môžu javiť ako nespravodlivé.». Z uvedeného rozhodnutia najvyššieho súdu nakoniec vychádzal aj odvolací súd v napadnutom rozhodnutí.

39.2. V rozhodnutí 6 Cdo 71/2011 najvyšší súd vo veci, ktorej predmetom bolo určenie veci do dedičstva, zrušil napadnuté odvolacie rozhodnutie z dôvodu nesprávneho posúdenia otázky naliehavého právneho záujmu na určenie vlastníctva. Okrem toho tiež uviedol, že «nemožno vylúčiť situáciu, keď proti princípu ochrany práva pôvodného vlastníka bude pôsobiť princíp ochrany dobrej viery nového nadobúdateľa. V súvislosti s riešením kolízie týchto princípov dovolací súd zastáva názor, že ochranu skutočného vlastníka, zaručovanú zásadou „nikto nemôže previesť viac práv, než má sám“ možno prelomiť ochranou dobrej viery nadobúdateľa len celkom výnimočne, pokiaľ je nad akúkoľvek pochybnosť zrejme, že nadobúdateľ je dobromyseľný, že vec riadne podľa práva nadobudol ... Dobrá viera musí byť pritom hodnotená veľmi prísne, pričom poskytnutie ochrany dobromyseľnému

nadobúdateľovi sa s prihliadnutím na individuálne okolnosti posudzovanej veci musí javiť ako spravodlivé. Poskytnutie tejto ochrany sa vo svojich dôsledkoch prejaví ako možnosť dobromyseľného nadobúdateľa pokračovať v oprávnenej držbe ... O dobrú vieru ide vtedy, ak nadobúdateľ nehnuteľnosti ani pri vynaložení potrebnej opatrnosti, ktorú možno od neho s ohľadom na okolnosti a povahu prípadu požadovať, nemal, prípadne nemohol mať (z hľadiska kritéria priemerne obozretného jedinca) dôvodné pochybnosti o tom, že v skutočnosti subjektu, ktorý je ako nositeľ určitého práva zapísaný v katastri (evidencii) nehnuteľností, takéto právo nesvedčí.»

39.3. Dovolací súd k predloženým rozhodnutiam najvyššieho súdu uzatvára, že všetky tieto rozhodnutia pri ich zovšeobecnení vychádzajú zo zásady prednosti princípu „nemo plus iuris“, a ako výnimku pripúšťajú aj úspech princípu „bona fides“. Dokonca aj dovolateľkou predložené rozhodnutia ústavného súdu (I. ÚS 549/2015 a I. ÚS 151/2016), ktoré nie je možné považovať za „dovolacie rozhodnutia“ (bod 39) inak neriešia nastolenú právnu otázku, ako ju riešil odvolací súd. Ústavný súd v oboch veciach na základe individuálnych okolností konkrétneho rozhodovaného prípadu zvýraznil v prospech „bona fides“ právny názor, že vyššie riziko má niesť nedbalý vlastník, než nadobúdateľ v dobrej viere. Podobne ako je uvedené v bode 33, platí aj pre tento prípad, že otázka, či sa súdy v individuálnych okolnostiach daného prípadu neodklonili od všeobecných právnych východísk pri interpretovaní sporu „nemo plus iuris“ vs. „bona fides“, súvisí s ich skutkovými zisteniami; zodpovedanie tejto otázky je vždy v každom konkrétnom prípade jedinečné. Odvolací súd v súvislosti s preferenciou princípu „nemo plus iuris“ akcentoval okolnosti (bod 25 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia), ktoré skutkovo ani právne v prípade uvádzaných rozhodnutí ústavného súdu v hre neboli.

40. Na základe vyššie uvedeného dovolateľkou označené rozhodnutia najvyššieho súdu nepredstavovali v okolnostiach posudzovanej veci rozdielne rozhodnutia (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP), a preto dovolací dôvod nebol žalovanou 2/ vymedzený spôsobom uvedeným v ustanovení § 421 ods. 1 písm. c/ CSP a § 432 CSP; absenciu takýchto náležitostí považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania (bod 38).

41. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd dovolanie žalovanej 2/ odmietol podľa § 447 písm. c/ a f/ CSP.

42. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

43. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.